

A mennyei erő.

(Pünkösti beszéd.)

Luk. 24. r. 49. v. «Ime én elküldöm ti reátok az én atyámnak ígérését, ti pedig maradjatok Jeruzsálem városában, mignem felöltöztettek mennyei erővel».

Az első pünköst történetével új fordulat állt be az emberiség életében. Az az élet, eszme, törekvés és cél, mely Jézusé és az ő környezetéé vala, az első pünköst óta az emberiségé, vagy legalább is ennek jobbjaié lett. Az egyén beolvad most az egyetemesbe, a történet színtere kitágul; az eszme, törekvés és cél ezer meg ezer lélekből kezd visszasugározni. Új tér nyílt meg a tanítványok előtt, egy tér, melynek határa beláthatatlan, hol erősebb, kitartóbb és fokozottabb munka vár az eddiginél; új tér, melyen szántani kell a szívek kemény barázdáit, elszenvedni az emberi természet mostohaságait és dacolni a föltámadt elemekkel is. Az első pünköst a tanítványok próbaköve vala. A munka, melyre vállalkoztak, az emberiségnek üdvösségéért volt. A már letett alapon megkezdeni egy örökké tartó épületnek építését: sokat szükségelt, sok erőt kívánt. Az idvezítő a jövőbe látott s jól tudta ezt, készítette is tanítványait a munkára és küzdelemre, a szenvedésre és üldöztetésre.

Az események a Golgotha kinszenvedései után gyorsan gördülnek s mind közelebb közelebb vonul az idő, midőn a teljes felelősség s az összes munkakör a tanítványok vállaira nehezül. Tudta ezt az idvezítő. Mennyi oktatás, tanács, intés, buzdítás és irányítás hangzott el ajkairól, különösen mikor a Golgothára készült. A feltámadás után még erősíti 40 nap alatt tanítványait, aztán szent könyvünk szerint felemeltetik oda . . . hol helyet készít a mi számunkra. A tér és munka, mely a tanítványokra várt, mint a jövő képe állt előtte, számot vetett azok nagyságával s övéinek gyengeségével; tudta, hogy a feladat teljesítésére nem elég a közönséges, gyenge emberi erő, ahoz isteni, mennyei erő szükséges. Ezért, mielőtt felhő vonná körül és a magasba emeltetnék, mintha eddigi

tanításai, buzdításai nem lennének elégségesek, egy utolsó meghagyása van még: „*ime én elküldöm titeket az én atyámnak ígéretét; ti pedig maradjatok Jeruzsálem városában, mignem felöltöztettek mennyei erővel*“. Aztán a tanítványoknak marad a töprengés, a gond, a latolgatás és fontolgatás, avagy ha úgy tetszik az ébrenálmodás; álmodás oly dolgok felől, melyeknek csakis azok valósága a nagyszerűbb.

Közelg a zsidók nagy ünnepe. Megélénkül Jeruzsálem s annak környéke. Elvonultan, szomorú a tanítványoknak helyzete. Ők nem feledték még el a történeteket, a tömeghez pedig nem jutott el még azoknak a hire. Ünnepre készül a zsidóság... Zöld galyak diszítik a templom bejáratát s ki mondaná meg: kié lesz ma a nagy ünnep? Izraelé-e, avagy az eszmének diadaláé? zöld galyak alatt vajjon a zsidóság vonul-e be a főtemplomba, avagy a szív nemes érzelmeivel felvirágozott diszkapu alatt az eszme tartja ma győzelmi bevonulását a keblekbe? . . .

A tanítványok hivek maradtak a mester meghagyásához és az idvezítő megtartá ígéretét. Hadd legyen hát ma ünnep, minő nem volt még soha zsidóország életében. És lett ünnep, mert kitöltetett a mennyei erő a tanítványokra. Az első pünköst történetét jól tudjátok; a tanítványok szentlelket vevének s megalapították a keresztény anyaszentegyház. A megnyert mennyi erőnek volt ez a munkája. Jöjjünk hát tisztába *a mennyei erő felől*.

* * *

Mit értsünk a mennyei erő alatt? A mennyei erő az, a mit általánosan szentléleknek nevezünk. A mennyei erő Istennek élete, lelke, ereje, világossága, szeretete és szépsége mibennünk; egy nem teremtett forrása az mindannak, a mi szép, jó és nemes. Élet az, mely elevenségre szólítja a tétlen tagokat, felébreszti a szunnyadó szívet, magasztos érzelemnek árját bocsátja át a kebleken, széttépi a szomoruság és fájdalom, a tompa közöny és zsarnokság megömlő lánczait. Istennek lelke, ereje az, mely elűzi a kétség és kételkedés ijesztő felhőit, bátorságot ad a szívbe, önfeláldozásnak érzetét a kebelbe, cél, eszményképet állít az emberiség elébe. Világosság az az utvesztő rengetegben, világossága a hitnek, reménynek és szeretetnek, vezérszövétnéke a tudománynak, fénylő csillaga a munkának. Egy nem

teremtett, egy soha ki nem apadó forrás a mennyei erő. Ebből merít a költő, a művész, ebből nyer ihletést a próféta s a szabadság bajnoka; az ebből áradó viz söpri el a zsarnokság trónjait és tisztítja meg a vallásnak veteményes kertjeit. Ugy van! A mennyei erő: Istennek élete, lelke, ereje világossága; a szent, igaz eszmék és tettek forrása mibennünk. Ragadjátok meg e hitet s megváltozik előttetek az élet és világ ábrázata, kezetekbe kerül a titkok és rejtélyeknek kulcsa. Az a tudat, hogy az élet bennetek Istennek élete, s a lélek, az erő, szeretet és világosság mind mind Istennek lelke, ereje, szeretete és világossága, megtanít becsülni önmagatokat és embertársaitokat, a szegényt és gazdagot, a tudóst és tudatlant, mert tudni fogjátok, hogy mindenki ott él az Isten, mint tibennetek.

Igen! Ott él az Isten, ott él az ő lelke, világossága minden emberben. Egyiknél oly kebelben, mely palotája lehetne az igazságnak, a másiknál oly kebelben, mely rongált kunyhója a gondatlanságnak és bűnös érzeteknek. Egyikben fényesen ragyog mint a nap, a másikban halványan pislog, mint a tűnő csillag. Nincs élet, nincs igaz gondolat, nemes érzés, vágy és tett, melynek ne Isten volna a forrása s nem az ő ereje, a mennyei erő volna a teremtője.

Mikor megismeritek az igazságot és szeretetet s ezek ismeretének boldogsága tölti be kebleteket, mikor eldobjátok magatoktól a bűnt, vétkes életet s eddig nem ismert bizalommal köszöntitek egy új élet hajnalát; mikor erősek vagytok levetkőzni a töprengést és aggodalmakat s készek vagytok feláldozni magatokat az igazságért, a hazáért, hitért és emberiségért; mikor könyeiteket a koporsónál letörlitek és látjátok az örökélet örömét és világosságát; mikor a természet szépsége, a bájló pompa és elragadó hangok eddig nem ismert érzéssel töltik be kebleteket: mindannyiszor az Istennek lelke, a mennyei erő jelenik meg bennetek.

De ti a lét kérdéseit kutatjátok. Kibocsátjátok és csüggedten tér vissza fáradt lelketek. Csak egy sötét tükröt láttok magatok előtt s abban kizárólag önmagatokat, azontul holmi sötét mozgásokat, avagy épen semmit. A sötét tükröt az élet tükrének tekintitek, mely halálotokkal összeomlik s aztán minden elenyészik. Nem él még ekkor bennetek a mennyei erő, az Istennek lelke. De mikor érezni fogjátok, hogy az élet sötét tükre világosodik, s abban nemcsak önmagatokat, hanem minden mozgást, minden alakot jól lát-

tok, jól értetek; mikor megvilágosodik a mult, jelen és jövő előttetek s a lét kérdéseire nézve a sötét fátyol tűnedez szemetek előtt; mikor önkénytelenül tör elő ajkatokon a szózat: „Kijöttem az Atyától... elhagyom e világot és megtérek az Atyához — az én Atyámhoz, hogy örökre egy legyek vele, vele az étellel, a világossággal, mely megvilágosított, mikor e világra jöttem“: akkor megérkezett már hozzátok a mennyei erő, mely az Istennek lelke, az Istennek élete tibennetek.

* * *

De hát, hogy lehet a mennyei erőt megnyerni s miképen működik? ezt kérditek. Nem nyerhetjük ezt meg csak úgy vaktában, vagy történetesen és emberek által sem, s még kevésbé emberektől. Nem nyerhetjük meg a keresztség által, s még kevésbé lelki megkeresztelkedés nélkül. Nem nyerhetjük azt úgy meg, hogy lássuk és kezünkkel megfoghassuk, mert a mennyei erő lélek, élet, szeretet és világosság vagyis Istennek ereje, szépsége levén az emberben, láthatatlan. Istennek adománya, ajándéka az, azt egyedül ő adja és adja minden gyermekének. A mennyei erőt kérni kell; kérni önzetlenül, nemesen és lelki emelkedettséggel. Az eszme, a cél, melynek szolgálatára állunk, a megtisztulás, mely felé törekszünk, a küzdelem, melyben elesni is készek vagyunk, a szenvedés, melynek elébe nézünk, összhangzó kell hogy legyen Isten akaratával; azoknak nemcsak magunkért, hanem Istennek minden gyermekéért kell történniök. Mint kérte ezt az idvezítő, mikor magányba vonult imádkozni! Eszméje, célja, törekvése oly egybehangzó volt Isten akaratával, hogy ő bátran elmondhatta: „én és az atya egy vagyunk“ s nagyobb mértékben, mint bárki valaha, nyert is ő mennyei erőt. Az ő példája nyilván mutatja, minő feltételek szükségesek a kebelben a mennyei erő megnyerésére; e tekintetben is ő a mi egyedüli mesterünk, ő az út, melyet követhetünk. És a ki ez erőt megnyerte: érezni, tudni fogja, hogy „a hol van az urnak lelke, ott van az igazság és szabadság“.

Igazság és szabadság! Nincsenek ezek sehol, hol előítéletek balhiedelmek és ferde nézetek uralkodnak, hol nem váltotta fel az önszeretetet a mások szeretete, az önérdéket az önzetlenség, hol csak a jelennek s nem egyszersmind a jövőnek is élünk. Hová

behatolt a mennyei erő, hol meghódította az a szívet, lelket és értelmet: ott terjed a világosság, az igaz ismeret, ott oszlnak el a ferde nézetek, az előítéletek, ott terem a tiszta, önzetlen szeretet. A mennyei erő, mint az Urnak lelke, bátorságot ad; tisztába jő az ember önmagával, a czéllal, eszmével s ezek eredményével s aztán rendithetetlenül halad a szent és nemes élet útján, melytől el nem téríti a vész és vihar komor tekintete, a kedves csábitása, a barátok unszolása, a hatalom és tekintély befolyása.

A mennyei erő, az Urnak lelke nem kiváltság, nem egy nemzet vagy egyház kizárólagos tulajdona. Ott működött az a vizek felett, hogy létrehozza e szép mindenséget; ott munkált a zsidónép profétáiban, dalnokaiban; mint vágy, sovárgás, gondolat élt a fog-ságban. Ott volt az ó-kor pogány népei jobbainak szívében, s a távol Kelet vallásos hitében. Mikor elbukott a zsarnok s feltámadt az önérzet az egyesben; mikor hangzott a szabadság harci riadója; szabadulás, egyenlőség, igazság után sóhajtott az elbukott rabszolga: a mennyei erő, mely élet, szeretet és világosság, végezte még a hal-doklóban is munkáját. Mikor az író tollat ragad, s megzendül a dal a költő ajkán, mikor elbűvöl egy kép s a szépségnek ezer érzelmét kelti a szívben, mikor vágyak, sovárgások támadnak a kebelben a tökéletesség felé; mikor feledjük a bűt, az aggodal-makat s emberi méltóságunk és kötelességeink érzetével munkára kelünk, egy gyorsabb és dicsőbb munkára, mint eddig; mikor kiragadjuk magunkat a régi kötelékek köréből, mint Pál apostol: mindannyiszor a mennyei erő, mint Istennek lelke végezi üdvös munkáját mi bennünk.

Ott munkált a mennyei erő Jézusban, e tette őt a világnak idvezítőjévé. Ez szállt az apostolok keblébe és hozta el a keresztény világ első pünkösztjét. Ez vezet titeket is egy új kereszteléshez, a lélek megkeresztelkedéséhez; s mikor mennyei tűzzel, égi lánggal telik meg szívetek, lelketek, ez új keresztelkedés, ez lesz majd a ti legnagyobb pünkösztötök.

Nézzetek, nézzetek addig bizalommal az egek felé, és kísé-rjétek figyelemmel a világ folyását is, hogy mikor teljes fényével jelenik meg bennetek a mennyei erő: akkor készen legyetek a cselekvésre. Ámen.

(Idegen forrás felhasználásával)